

Voorjaarstrek

Het tellen van de Voorjaarstrek over Zee in 1985 en 1986.

Vorig jaar werd er van eind februari tot begin juni 74,5 uur geteld, waarvan bijna 63 uur aan zee. Dit gebeurde op de kustposten Zuidpier, Parnassia en de Reddingsbrigade. De rest van de teluren werd in het binnenland gemaakt (Starrenberg, plasje Spaarnwoude, Nova Zembla). Dit laatste gebeurde doordat we d.m.v. twee simultaantellingen een overzicht wilde krijgen van wat er op die dagen aan vogels over Zuid-Kennemerland trok.

De meeste vogels werden vliegend over zee gezien; zo werden er een kleine zesduizend sterns gezien(!) en ruim drieduizend steltlopers. Van deze sterns werden er zo'n 1100 als Visdief gedetermineerd en 72 als Noordse Stern. Een groot aantal sterns werd genoteerd als "Noordse Dief" d.w.z. dat het duidelijk was dat de betreffende sterns of Visdieven of Noordse Sterns waren, maar dat door de lichtval en/of de afstand niet uit te maken viel tot welke van de soorten deze sterns behoorden.

Daarnaast werden er nog 398 Grote Sterns, 167 Zwarte Sterns en 113 Dwergsterns genoteerd.

De stroom van langstrekkende sterns was traditioneel eind april/begin mei op zijn sterkst en tussen al deze sterns vlogen grote groepen Dwergmeeuwen. Van deze fraaie meeuwtjes met hun ronde vleugels en soms roze borst werden maar liefst 648 exemplaren genoteerd.

Naast sterns werden er erg veel steltlopers gezien, zoals Wulpen, Regenwulpen en allerlei soorten strandlopers (tabel 1).

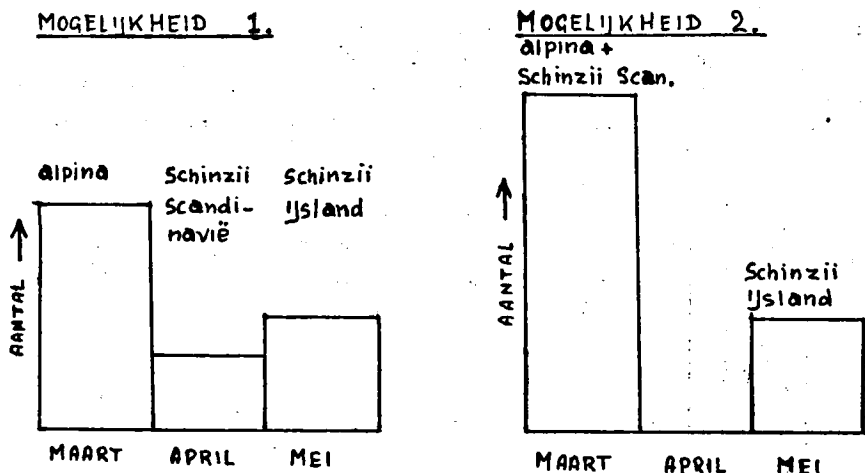
Soort	A	B	C	D	E	F	G	totaal
Rosse Grutto	0	15	0	0	1308	43	0	1366
Zilverplevier	0	10	0	0	166	250	0	426
Bonte strandloper	78	175	86	0	0	101	0	440
Drieteenstr.l.	0	302	72	0	128	22	1	525
Wulp	17	48	30	42	7	0	0	144
Kanoetstr.l.	0	0	0	0	43	11	18	72

Tabel 1: Aantallen van enkele soorten steltlopers die in 63 uur werden waargenomen, voorjaar '85.

A = 23-2 t/m 2-3	D = 31-3 t/m 20-4	G = 19-5 t/m 1-6
B = 3-3 t/m 16-3	E = 21-4 t/m 4-5	
C = 17-3 t/m 30-3	F = 5-5 t/m 18-5	

Een van de soorten die redelijk veel gezien is (namelijk met 440 exemplaren) en die een interessant doortrekpatroon heeft is de Bonte Strandloper.

kunnen worden (zie figuur 2).

Figuur 2: Mogelijke doortrekpatronen van Bonte Strandlopers voor de kust van Zuid-Kennemerland.

Het zou echter ook zo kunnen zijn dat er slechts twee trekgolven te onderscheiden zijn, namelijk die van maart (waarbij alle Scandinavische Bonte Strandlopers, zowel alpina als schinzii langstrekken) en die van mei (waarbij dan schinzii langs zou trekken en wel de populatie die op IJsland en Groenland broedt).

Net als vorig jaar wordt er ook dit jaar naar de voorjaarestrek over zee gekeken. We beginnen al snel, namelijk half februari en we gaan door tot eind mei. Voor de weekenden in deze perioden wordt een rooster opgesteld. Wanneer U aan het tellen wilt meedoen en/of telformulieren wilt ontvangen kunt U contact opnemen met F.Dorel (werkdagen: 020-457110, weekenden 023-370432).

Er werden in 1985 in totaal 440 Bonte Strandlopers gezien in 62,75 uur; het uurgemiddelde komt dan op 7. Of dit overeen komt met het "landelijk" gemiddelde is niet bekend aangezien het verslag van de Club van Zeetrekwaarnemers (C.v.Z.) over de trek in het voorjaar van 1985 nog moet verschijnen. Het landelijk gemiddelde over de jaren '74-'84 blijkt te schommelen van 2,9 tot 23,7 Bonte Strandlopers per uur en dit lijkt samen te hangen met het al of niet optreden van N.-O.winden.

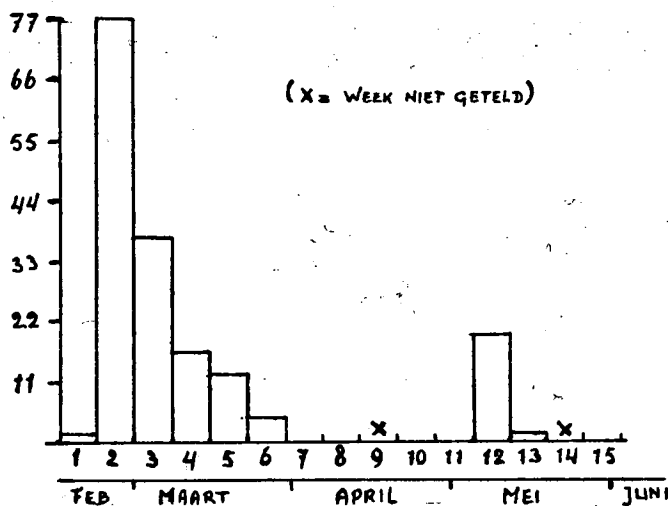
Dit jaar is waarschijnlijk toch beduidend slechter geweest dan het topjaar 1983 toen het absolute record van 23,7 bontjes per uur werd gezien.

Per maand bekeken trokken de meeste Bonte Strandlopers in maart door, en dit komt overeen met het landelijke beeld (Camphuysen & van Dijk 1983).

Dit is de eerste trek golf. Wanneer we naar figuur 1 kijken blijkt dat er nog een tweede trek golf optreedt en wel in mei.

In deze figuur is het gemiddelde aantal Bonte Strandlopers dat per uur werd waargenomen en dat voor een bepaalde week, aangegeven.

Het gemiddelde aantal per uur (uurgemiddelde) wordt berekend door het totaal aantal vogels te delen door het aantal uren dat er in een bepaalde week gekeken is.

Figuur 1. Uurgemiddelde Bonte Strandloper per week, voorjaar 1885.

In week 2 (eind februari) trokken de meeste Bonte Strandlopers door. Deze vertekening t.o.v. het landelijke beeld komt waarschijnlijk doordat er in deze week slechts één uur geteld is (!).

In dat uur kwamen er 77 Bonte Strandlopers voorbij, waardoor het uurgemiddelde die week op 77 lag. Opvallend aan de eerste golf is verder dat het aantal Bonte Strandlopers gedurende de maand maart afnam en dat er in april geen Bonte Strandlopers werden genoteerd.

Verder is opvallend dat er begin mei nog een aantal Bonte Strandlopers doortrokken. Dit is landelijk al enkele malen vastgesteld en hangt samen met het feit dat de verschillende populaties op een verschillend tijdstip naar het noorden trekken, vooral eind april/begin mei.

Van een aantal eendensoorten kan naast het aantal waargenomen mannetjes en vrouwtjes ook een totaal aantal gegeven worden (bijv. Eidereend tot.).

Wanneer een aantal groepen niet gesexed is kan het aantal "totaal" dus groter zijn dan de som van het aantal genoteerde mannetjes en vrouwtjes.

Het is de bedoeling wel zo veel mogelijk groepen te sexen; hoe nauwkeuriger de gegevens, hoe meer er later uit te halen valt.

Hier volgen wat praktische tips i.v.m. het waarnemen van trekvogels en het noteren van gegevens op de uurkaarten:

Dit voorjaar wordt er in principe vanaf de Reddingsbrigade geteld omdat gebleken is dat er bij de Zuidpier al snel een gedeelte van de vogels gemist wordt, dit door de onoverzichtelijke situatie ter plekke. Wanneer er bij het hek geteld wordt, worden de wat verder weg vliegende vogels gedeeltelijk gemist (sterns vliegen regelmatig de pier over ter hoogte van de bocht). Wanneer er aan het einde of halverwege de pier geteld wordt, worden vogels die aan het begin langstrekken gemist. Vorig jaar vlogen er bijvoorbeeld groepjes Dwergmeeuwen over het strand. Het "trekfront" is er dus veel te breed. De Reddingsbrigade heeft dit nadeel niet.

Om een goede indruk van het trekpatroon van de verschillende soorten te krijgen is het handig om per kwartier te tellen. Dit kan gebeuren door na ieder kwartier achter de genoteerde aantallen een dubbel verticaal streepje te zetten. Wanneer er geen uur maar korter is gekeken, kan dit in de kop van het formulier worden aangegeven door de tijden te onderstrepen.

Het heeft geen zin een formulier in te vullen wanneer er korter dan een kwartier is gekeken. Doorgaans vliegen vogels in het voorjaar naar het noorden. Van aantallen die ingevuld worden zonder toevoeging wordt dan ook aangenomen dat het vogels betreft die naar het noorden vliegen. Gaan ze naar het zuiden, dan kunt u dit aangeven met een "Z".

Probeer u de kop van de kaart volledig in te vullen anders kunnen waardevolle gegevens op de rest van het formulier niet goed geïnterpreteerd worden. Verder is het aan te bevelen om in ieder geval de voorste kuststrook constant te tellen (de branding en het gebied daar direct achter). Indien er genoeg tellers zijn kan daarna het gebied er achter worden geteld en ook datgene wat er over het strand en langs de buitenste duinenrij gaat. Zangvogels hoeven in principe niet te worden geteld. De meeste steltlopers en sterns trekken dicht langs de kust, zodat een grote kijker of telescoop dan niet noodzakelijk is. Met een 7x50 is het doorgaans goed te zien.

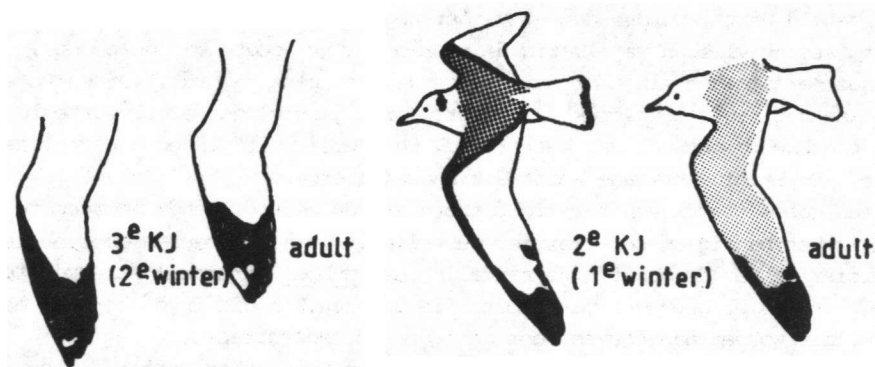
We proberen dit jaar een indruk te krijgen van de aantallen die langs trekken. In voorgaande jaren werden er vooral veel steltlopers bij tegenwind d.w.z. N.O tot O.-wind gezien; probeer dan in ieder geval te tellen (indien mogelijk). Ook s'avonds trekt er soms veel langs.

De Bonte Strandlopers die bij ons langstrekken behoren tot twee ondersoorten, namelijk alpina die in Noord-Scandinavië en West-Rusland broedt en schinzii die in Zuid-Scandinavië e.o. broedt en waarvan bovendien nog een populatie op IJsland en Groenland broedt.

De ondersoort alpina overwintert voornamelijk in het Deltagebied, Waddenzee en de Britse estuaria (Cramp & Simmons 1983), terwijl van schinzii wordt aangenomen dat de overwinteringsgebieden in Afrika liggen.

Van schinzii zou de Noord-Scandinavische populatie begin april kunnen doortrekken en de IJslandse/Groenlandse begin mei. Er zou dan bij een gedegen telling van Bonte Strandlopers een drietoppig doortrekpatroon zichtbaar

Op het telformulier staan twee soorten achteraan die eigenlijk tussen de eenden moeten staan; de Bergeend en de Grote Zeeëend. Hiervoor mijn excuses. Steltlopers die niet kunnen worden gedetermineerd kunnen worden genoteerd als "kleine steltloper" (grootte geschat kleiner dan Rosse Grutto) en als "grote steltloper" (grootte geschat minstens even groot als Rosse Grutto).

STORMMEEUW

DRIETEENMEEUW

De meeuwen behoren tot de meest ondergewaardeerde groepen vogels. Het is de bedoeling ze dit jaar in ieder geval in volwassen - onvolwassen onder te verdelen (c.q. 2e kj-adult).

De Stormmeeuw heeft ook een derde kj-kleed (tweede winter) dat zeer veel lijkt op het adulte winterkleed en dat hiervan o.a. verschilt doordat het zwart op de vleugelpunten doorloopt over de rand van de voorvleugel. Voor 2e kj Drieteenmeeuw geldt iets dergelijks plus dat er nog resten van de donkere band in de nek waarneembaar zijn en de donkere dwarsband over de vleugels nog te zien is.

Veel kijkplezier toegewenst,

Frank Dorel.